

Školitelský posudek

Fišer, Marek: *Vojenská posádka ve městě Žamberk v období první republiky.* Bakalářská práce, strojopis. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin, Praha 2010. 57 s.

V době Rakousko-Uherska i první republiky patřila vojenská posádka neodmyslitelně ke koloritu každého většího města. Posádka znamenala nejen odbyt pro místní dodavatele, především pak pro majitele pohostinských zařízení, ale vojáci se rovněž významně podíleli na místním společenském a kulturním životě. Získat pro své město stálou vojenskou posádku proto jednotlivá městská zastupitelstva považovala za důležitý úkol. Města byla ochotna vyjít armádě v mnohém vstříc např. pokud jde o zajištění ubytovacích prostor. Práce Marka Fišera si všímá vzniku a významu vojenské posádky v Žamberku, okresním městě pod Orlickými horami.

V Žamberku byl dislokován jeden prapor 30. pěšího pluku, který měl posádku ve Vysokém Mýtě, a později koncem dvacátých let ještě jeden (třetí) hraničářský prapor. Město bylo strategicky důležité, neboť se nacházelo v blízkosti německých (pruských) hranic, na rozdíl od nedaleké Rokytnice v Orlických horách však zde žilo české obyvatelstvo. O umístění praporu do Žamberku rozhodlo MNO a velitelství 4. divize v Hradci Králové už v roce 1919. Město mělo ovšem velké potíže s ubytováním vojáků. Provizorně byli ubytováni v různých budovách a částečně také mimo město. V roce 1921 byly vybudovány provisorní vojenské baráky, později bylo koncem dvacátých přistoupeno ke stavbě kasáren a to z větší části na náklad města. Kasárna byla otevřena 1. prosince 1931 a byly zde ubytovány oba prapory (pěší i hraničářský). Celkem bylo v Žamberku asi 1000 vojáků, což znamenalo celou pětinu obyvatelstva. V roce 1933 1. pěší prapor 30. pluku z města odešel zpět do Vysokého Mýta a ve městě zůstal zde jen 3. hraničářský prapor. V roce 1938 došlo k dalším přesunům: 3. hraničářský prapor byl odvelen na jižní Moravu a do města přišel nově zřízený 19. hraničářský pluk, který se však již neměl čas sžít s místním obyvatelstvem. V době záříjové mobilizace se stal Žamberk prakticky čistě vojenským městem, přičemž povolání záložníci museli být pro nedostatek kapacity kasáren ubytováni v jiných, většinou soukromých budovách. Po Mnichovu dochází k demoralizaci vojáků místní posádky, častým případům opilství a výtržnictví, na což si obyvatelstvo opakovaně stěžovalo. Kasárna sloužila svému účelu nejen za druhé republiky, ale i v době druhé světové války, kdy se zde vystřídalo několik německých jednotek, od školy pilotů Luftwaffe až po jednotky SS.

Autor se dále věnuje vztahu města a vojska, popisuje různé akce pořádané městem, na kterých se zúčastňovala i armáda, a naopak. Vojáci a především důstojníci se stali neodmyslitelnou součástí různých slavností, které město pořádalo. Fišer se nevyhnul ani pokusu o zjištění, zda se přítomnost posádky projevila v demografickém růstu a složení posádky z hlediska národnostního a náboženského. Na základě dostupných materiálů zjistil, že nejen důstojnický a rotmistrovský sbor, ale i sbor poddůstojnický byl složen až na výjimky jen z Čechů, zatímco již např. Slováci byli zastoupeni podstatně méně.

Závěrem autor konstatuje, že význam posádky pro město byl za první republiky jednoznačně pozitivní a přispěl k jeho rozvoji jak po stránce hospodářské, tak i kulturní.

Práce je dobrou sondou do kulturních poměrů na malém městě v meziválečném období a příspěvkem ke studiu regionálních dějin Podorlicka. Autor využil ke své práci především archivních materiálů ze Státního okresního archívu v Ústí nad Orlicí, Národního archívu České republiky v Praze a Vojenského ústředního archívu. Využit byl i dobový místní tisk a vzpomínková literatur. Znalost odborné literatury je na odpovídající úrovni.

Práce dle mého názoru splňuje nároky kladené na bakalářskou práci a proto ji **doporučuji** k obhajobě.

V Praze, 10. června 2010

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.

Doporučuji hodnotit zredakce „rybářství“
Jan Rychlík